

Говор Најсветијег Патријарха Кирила на IX Парламентарним сусретима у Државној думи ФС РФ

На дан 18. маја 2021. године Најсветији Патријарх московски и целе Русије Кирил говорио је на отварању IX Парламентарних сусрета организованих у Државној Думи ФС РФ у оквиру XXIX Међународних образовних читања „Александар Невски: Запад и Исток: историјско сећање народа“.

Поштовани Вјачеславе Викторовичу,

Поштовани посланици, учесници и гости Божићних предавања,

Драга браћо и сестре,

Срдачно вас поздрављам и изражавам дубоко задовољство због чињенице да се успоставила добра традиција одржавања Божићних предавања, која омогућава Патријарху, и не само њему, да комуницира са посланицима, да у пословној атмосфери ступи у живи контакт са онима које је народ изабрао, да пита и чује глас једних и других. Са чисто организационе тачке гледишта, ово је, можда, једина таква прилика за Цркву и зато ценимо одржавање Божићних предавања у нашем парламенту, Горњем и Доњем дому.

Сви пролазимо кроз тешко искушење озбиљне инфекције, коју називамо пандемијом јер се проширила на цео свет. Добро су нам познате разне епидемије – и у средњем веку, и у другим епохама. Довољно је да се подсетимо избијања куге у Европи у XIV веку, других епидемија, опасних за становнике одређеног региона. Али, наравно, никада се ништа слично није догодило: цео свет је захваћен инфекцијом, и то у моменту када је људска цивилизација мислила да је на врхунцу напретка! Можемо све – да летимо Бог зна где, да раздвајамо атом, да радимо на нивоу молекула и атома, да радимо једно, друго и треће – све што би се нашим претходницима учинило апсолутном маштаријом. Врхунац људске доминације и моћи! И, одједном, болест која мења психологију људи, која поставља не само медицинска, санитарна, већ, мислим, и филозофска питања.

Пролазимо тежак пут, док савладавамо изазове које нам задаје пандемија. У тешком времену борбе против непознате инфекције, посебну важност стекла је способност људи да се удруже против опасности и, што код многих изазива позитивне реакције, да несебично помажу једни другима. Страдање болесних подстакла су многе на милосрђе. У том контексту, активно је развијен волонтерски покрет, чији је циљ пружање стварне подршке и помоћи болесним људима.

Хиљаде наших браћа и сестара није стајало по страни, већ су постали добровљци. Међу њима је било више од седам хиљада православних добровољаца који су куповали и разносили храну, пружали другу помоћ у Русији и иностранству. У Цркви је отворено више од стотину телефонских линија за људе којима је потребна духовна подршка, који би желели да разговарају са свештеником. Отворени су нови црквени центри за помоћ људима у кризним ситуацијама или онима који живе испод границе сиромаштва, а од јуна прошле године више од 50.000 људи добило је конкретну помоћ путем наших хуманитарних центара.

Држава, укључујући представнике Савезне Скупштине Руске Федерације, могла је да види потенцијал добровољних и друштвено значајних активности у пандемији и да их подржи, на чему сам дубоко захвалан. Измене закона и регулаторних правних аката омогућиле су многим јавним организацијама да добију значајну владину подршку за спровођење и развој својих иницијатива. То је помогло да се широм земље у најкраћем року организује ефикасан рад стотине световних и верских социјалних пројеката, да се пронађу нови начини збрињавања оних којима је данас нарочито тешко.

Уверен сам да волонтирање не би требало да остане само ватрогасно возило за ванредне ситуације, већ да би требало да постане норма друштвеног живота. По мом мишљењу, добровољци су претходници цивилног друштва, људи способни за стварна дела који показују да су привржени моралним идеалима. Они се не изјашњавају толико о својим политичким изборима, већ заправо раде неопходне послове за слабе, болесне и сиромашне. Мислим да су наши волонтери најбољи примери друштвеног рада. Волонтерски покрети у развоју уливају наду, а то сматрам важним показатељем моралног стања у друштву. Недавно смо сви говорили о некој врсти моралне кризе, и, можда, то није било случајно, јер су симптоми ове појаве очигледни, али искушења кроз која сада пролазимо дају нам нове, позитивније информације о моралном стању људи и друштва.

Лекари и запослени у медицинским установама који су свакодневно изложени ризику од заразе, који доживљавају физички и психички стрес, несебично су извршавали своју дужност. Нека је вечна слава и хвала овој подвижничкој служби која је спасила хиљаде живота! Њихов пример је вредан опонашања и похвала.

Желим да нагласим да служење вашем ближњем уништава страх од болести, не дозвољава да се падне у малодушност и апатију, а то се увек догађа. На пример, током рата, када један штити другог, страх се повлачи, уопште нема никакве апатије. Малодушност, апатија – ова опасна ментална стања могу довести човека до губитка личне слободе и независности, до губитка способности за чињење добрих дела. Човек је по природи социјално биће, а држава и друштво морају да створе све услове за остваривање тог потенцијала. У супротном, повећава се фрагментација и као последица тога настаје неповерење међу људима, појаваљују се различити страхови и слабе друштвени контакти.

Ма шта изазивало анксиозност – пандемија, тероризам, међународни сукоби, други потреси и искушења – ми морамо тражити подршку у активној међусобној солидарности која може бити ефикасан лек против страха и апатије. Кроз ову врсту активности стичемо подршку наших ближњих, захваљујући којој и сами постајемо јачи и слободнији. Црква позива човека да мирно и трезвено процени данашње догађаје у контексту читаве историје човечанства (у којој је било и страшнијих догађаја од тренутне пандемије), и да без страха, непотребне исхитрености, доноси уравнотежене и добро утемељене одлуке. Када човек осећа страх, Црква, следећи Христа, каже му: „Не бој се!“ и јача га речима апостола: *ништа нас не може одвојити од љубави Божије* (Рим. 8:39). У преводу – ништа, никакве силе не могу нас одвојити од највиших идеала ако то сами не желимо, ако се сами не предамо искушењу и саблазни које нас одвајају од највиших вредности.

Желео бих да кажем неколико речи о Александру Невском, који је, по мом мишљењу, трајни пример врлине. Има симболике у томе што у истој години настављамо да савладавамо последице пандемије и прослављамо 800. годишњицу рођења Светог Александра. Александар Невски је живео, као што сви знате, у веома тешким временима. Но, светац се није плашио, већ је са вером чинио све што је било у његовој моћи, бранећи своју родну земљу од напада других племена и пустошења. Позив верног кнеза да увек поступа по савести упућен је и нама, његовим потомцима. Сећајући се Светог Александра, говоримо о високом човековом позиву, јунаштву, служењу

људима, снажној вери и живој вези са Богом. Да ли је могуће имати такав спој моралних идеала и данас? Да ли имамо могућности да преобразимо свет око себе заснован на тим идеалима, укључујући и деловање по закону?

У нашој земљи се већ неколико година активно разматрају могућности промене Устава. Ако се сећате, 2017. године, на почетку рада VII сазива Државне думе, говорећи са исте говорнице, осврнуо сам се на тему културних и духовних основа нашег друштва, на идеолошке принципе који су у основи законодавства земље. Данас са посебним осећајем истичем да су допуне Устава Руске Федерације, усвојене прошле године, створиле услове за даље унапређивање законодавства земље, узимајући у обзир основне традиционалне вредности. У нови Устав уведена је духовна димензија, а сама та чињеница има, рекао бих, историјски значај.

Дакле, једна од најважнијих допуна истиче помињање Бога у Основном закону, а да се притом не нарушавају принципи световности државе. Такође, у Уставу се наводи да је Руска Федерација социјална држава, а да ова норма Основног закона (члан 7) претпоставља посебну пажњу законодавне и извршне власти на тему социјалне правде, без обзира на партијску припадност њених носилаца.

Радује то што Основни закон садржи вредности традиционалне породице, љубав према Отаџбини, поштовање старијих, образовање и васпитање деце и омладине.

На многим трибинама, укључујући Уједињене Нације, више пута је истакнуто да пандемија на посебан начин погоршава проблем социјалне неједнакости и растућег раслојавања друштва. Стручњаци се слажу да је данас свет на прагу промена које могу преокренути уобичајене представе о животу.

Влада је позвана да искористи ресурсе којима располаже у борби против сиромаштва. Мислим да је добар корак у овом правцу увођење прогресивне скале опорезивања у Русији, са чијом применом се почело од 1. јануара ове године, чиме ће се омогућити да се део вишка прихода усмери деци која пате од ретких и озбиљних болести.

Желео бих да истакнем потребу за развијањем нових мера које могу смањити јаз између прихода сиромашних и богатих грађана наше земље. Изражавам наду да ће се законодавни рад у овом правцу наставити и да ће служити стварању праведнијег економског система, тако да ће колебања у светској економији имати мањи ефекат на материјалну ситуацију сиромашних руских породица. Мора се имати на уму да економска нестабилност погађа финансијски најугроженији део становништва и мора се водити рачуна о задовољавању њихових основних потреба, смањујући јаз између богатих и сиромашних, који уноси штетне поделе у друштву и подрива поверење људи у владу и једних у друге.

Неколико речи о дигитализацији. Данас се у нашој земљи пуно ради на савладавању нових технологија и дигиталној трансформацији низа сфера јавног живота. Свака технологија, која толико радикално мења живот људи, несумњиво захтева јавну расправу, па самим тим и потпуна дигитализација.

Желим да вас подсетим да Црква посматра јавну управу као сферу односа међу људима у којој технологија не може заменити особу на власти. Дигитализација јавне управе не може претворити власт у бездушни технички алгоритам. Коначна одлука, у сваком случају, почев од једноставне техничке јавне службе, увек треба да почива на живом човеку, а не на високотехнолошкој машини.

У законима који одобравају нове технолошке принципе неопходно је узети у обзир интересе и права наших суграђана који одбијају да користе било који електронски систем. У нашој земљи има пуно таквих људи. Цурење личних података на Интернету само додатно забрињава јавност јер указује на нашу велику рањивост. Видимо спремност државе да разматра мишљење оних који нису спремни да прихвате нове технологије, укључујући и оне који пружају услуге ширим слојевима друштва.

Важно је спречити дискриминацију засновану на принципу „ако не желите да користите нову технологију, неће вам бити пружена животна важна државна услуга“. Такав приступ ће неизбежно довести до искључивања особе из могућности да обавља професионалне активности или прима материјалну корист, ако се не слаже у потпуности са условима пружања. За оне који цене право на поверљивост, приватност и не желе да лични подаци постану предмет комерцијалне анализе и трговине, ово је значајно питање. Молим законодавце да обрате пажњу на поменуте забринутости. Желео бих да нагласим да наша брига није специфично верски мотивисана, већ су корени у домену поштовања људских права.

Ово што сам управо рекао више се не доживљава тако критично као пре годину или две јер почињемо да се уверавамо да потпуно укључивање дигиталних технологија у људски живот заиста може имати опасну лошу страну. То не значи да треба рећи машинама „стоп“ и кренути у разбијање нових технологија у буквалном или фигуративном смислу те речи. Али, то значи да држава, пре свега законодавна власт, не би требало да изгуби контролу над свим последицама које ће се несумњиво догодити у животу друштва у условима тоталне дигитализације.

Сада неколико речи о заштити живота нерођене деце. Као што знате, тема је контроверзна, горућа, проблематична и Црква се критикује због свог става. Но, усудио бих се још једном да законодавцима скренем пажњу на њу.

Велики број смртних случајева услед инфекције коронавирусом још једном нас је натерао на размишљање о вредности људског живота и границама тренутне могућности спасавања људи у пандемији. Морам да споменем неке моралне мане у приступу када тугујемо због жртава болести, али смо равнодушни према абортусима који током пандемије уопште нису престали. Скренуо бих вам пажњу на податке Светске здравствене организације: у свету се годишње изврши 40-50 милиона абортуса, али се ова статистика односи само на легално извршене абортусе. Такође, уочавамо и значајно опадање становништва Русије – прошле године је тај број опао за више од пола милиона људи, а доступни абортуси су страшно допринели овој ситуацији. Абортус, на жалост, још увек има статус „бесплатне медицинске помоћи“ под наводницима. Никада се нећемо сложити са овим. Подједнако је неморално, наравно, и стварање атмосфере равнодушности према трудницама које су често приморане на абортус.

Црква цени дијалог са државом по овом питању и заједничке напоре на подизању свести младих о психолошким и физичким последицама абортуса. Схватимо да је прилично тешко одједном решити овај проблем пресецањем Гордијевог чвора, али је важно макар дати јасну стратегију, чији би циљ био да држава потпуно обустави финансирање абортуса који се не обављају из медицинских разлога.

Желео бих да се задржим на критикама које су се обрушиле на мене након што сам прошли пут слично изјавио у Државној думи. Почели су да приговарају: „Шта значи избацити из осигурања? Онда ће отићи код бабица да им ураде абортус, и шта смо онда добили?!“ Чујте, а бабице раде абортусе бесплатно, преузимајући на себе све ризике? Наравно да узимају новац, а још увек се не зна да ли је тај износ већи или мањи од оног који држава узима. Због тога су апсолутно нелогични страхови да ће уклањање ове „услуге“ из обавезног осигурања довести до повећања броја илегалних абортуса. Позивамо вас да називате ствари својим именима и да се не препуштате злу у оквиру медицинских гаранција и државних програма осигурања који постоје на рачун средстава пореских обвезника. Трудноћа није осигурани случај или грешка природе. Творац пружа човеку могућност, неупоредиву са било чим, да буде саучесник у чуду рађања живота.

Стога је важно надаље развијати систем подршке трудницама, тако да свака мора бити сигурна да обавља велики посао дарујући нов живот.

Волео бих да поразговарамо о породичним вредностима. Увођење у Устав дефиниције породице и брака као заједнице мушкарца и жене потврђује неповредивост ових друштвених институција. Сматрам да је ова допуна једна од најважнијих, јер до данас ни дефиниција породице није била присутна у законику наше земље. У садашњем облику, Устав садржи моћан потенцијал за реформу целокупног породичног законодавства и успостављање принципа очувања народа. Већ видимо покушаје побољшања законодавног оквира у складу са овим принципима које свакако треба наставити.

Уверен сам да доступност такозваних услуга руских сурогат мајки за странце не одговара

задатку очувања народа. Поред тога, Црква не благосиља само сурогат мајчинство, тим пре неморално коришћење мајчинства „за извоз“. Неморално је продавати у иностранству родитељски потенцијал жена када видимо да број становника наше земље опада. Позивам Државу думу да ограничи употребу „услуга“ сурогат мајчинства за странце, а такође да размисли о ограничавању овог феномена у Русији јер и у нашој земљи то уништава породично јединство, постаје облик експлоатације сиромашних жена.

Желео бих да истакнем да је у питањима промене норми породичног законодавства потребан јавни консензус заснован, пре свега, на мишљењу породица са децом. Дубоко сам уверен да је изузетно опасно свако мешање у живот породице и покушаји законског регулисања односа супружника, родитеља и деце. Вођени добрим намерама, неопрезни и исхитрени поступци трећих лица у породичним сукобима могу довести до распада породица, погоршања проблема сирочади и формирања у друштву нездравог односа према браку као несумњиво привременој заједници два нарцисоидна егоиста.

Прошли пут сам говорио о потреби појављивања закона о статусу породица са много деце. Тешко је схватити зашто ову тему увек подржавају, а још увек не постоји закон. Данас држава таквим породицама пружа значајну материјалну подршку, међутим, због недостатка јединственог приступа, њихова ситуација се разликује у различитим регионима, због чега родитељска заједница већ дужи низ година тежи разради и усвајању посебног закона. Надам се да ће ова тема бити у центру пажње законодаваца и да ће се у блиској будућности донети одлука о томе.

Позивам руске власти, законодавце и све добронамерне друштвене снаге да заједно раде на одређеним проблемима и, можда, на другим актуелним темама које се често потпуно неочекивано појављују и представљају изазов, како за појединца, тако и за друштво. Живимо у епоси када од нас зависи да ли ће особа бити саучесник Божанске творевине, да ли ће наћи разумне границе у потрошњи или ће постати роб својих страсти и технолошки објект, а то у великој мери зависи од иницијативе и одлучности оних који су на власти. Сведочим да Црква увек рачуна на дијалог и сарадњу са вама и онима који ступе на пут доношења закона након резултата наредног изборног циклуса.

Желим вам добро здравље, мудрост, разборитост и великодушну Божју помоћ у даљем раду за добробит наше вољене Отаџбине. Хвала на пажњи, нека Божји благослов буде са свима вама. Хвала.

Прес-служба Патријарха московског и целе Русије/

Сектор за информисање ОСЦП-а

Извор: <https://mospat.ru/sr/news/87319/>